

'Ik heb't al weer hartstikke drok man'

Haarmke oet Grunneger laand staat weer op de planken

"Mens mens wat gait weer mooi joa, ik ben der weer hur, en hou. Ik heb't al weer hartstikke drok man."

Druk pratend, zingend en voordragend laat de energieke 71-jarige vrouw horen dat ze weer volledig zichzelf is, gewoon Hasarmke oet Grunneger laand.

Heel veel mensen, vooral ouderen, hebben door de jaren heen genoten van haar zo eigen stijl van voordragen en zingen en... alles eigen werk.

Jaren ging mevrouw H.H. de Weerd-v.d. Molen samen met haar echtgenoot op pad om in de provincie en ver daarbuiten haar programma te brengen. Dit tot het overlijden van de heer De Weerd.

Alleen verder 's avonds "in duuster bie pad en weg" was niks. Enige jaren later leerde Haarmke een andere man kennen en huwde vol verwachting. Maar dit huwelijk was van korte duur en werd "een droeve ervaring, een grote teleurstelling"

"Maar," zegt Haarmke, „ik heb weer de moed en kracht ontvangen om mijn werk voort te zetten. Nu woon ik ook al weer een tijdje in Winschoten en werk enthousiast aan een nieuw programma. Verschillende avonden heb ik al weer gegeven, nou ik zal je zeggen, het publiek was weer zo enthousiast man...

De vonk slaat over als ik op de bühne kom en me zelf voorstel." Haarmke begint dan ook prompt te demonstreren hoe dit voorstellen in zijn werk gaat, de huiskamer wordt voor haar een zaal met tweehonderd mensen en ze zingt:

"Hier is Haarmke oet Grunneger laand, de frisse locht en de natuur, waar koolzoad ieder joar in blau weer stait en de wind deur de rogge wait, de waite stait er hail goud veur, lekker rokt de koolzoad geur, aal dat schoons en klei en zoand, dat is ons Grun-

net verhaal van daiernfeest in 't Midwolderbos, een fraai stukje voordrachtskunst uit het programma.

En vaak worden er liedjes gemaakt over het dorp waar het optreden plaats vindt en spontaan klinkt weer door de kamer "van Kromwaal noar Troanendalloane van..., en Haarmke zingt... 'n verske veur n' optreden in Westerlee.

Een succes was het, de Westerleesters kregen zo maar een eigen dorpslied in de schoot geworpen. En dan in Muntendam, dit werd natuurlijk een lied over "appelsiene en buknerels" en Haarmke zingt en maakt de verhalen waar je bij staat. Ook voor kerst en sinterklaas.

Goed Gronings

Het Gronings zit haar hoog. "Ik vecht veur mien Grunneger taal, men moet de kinderen goed Nederlands leren en goed Gronings, dat "halfbakken" is niks.

Het Grunneger genootschap heeft dan ook plannen opgevat om haar werk te bundelen en uit te geven. Haarmke werkt aan haar derde plaat. "Grunneger plat" m'n eerste plaat liep prima, plaat twee minder, daar stonden n.l. nog twee anderen bij op zegt Haarmke n.l. "Truus oet stad" en Otje Rieken.

"Kenst dai?" mij niet bekend, liet ik weten, "dat zal ook wel" zegt Haarmke, "de plaat liep ook slecht. En nu wordt er gewerkt aan een derde l.p. samen met een Drentse collega van Haarmke.

En altijd zei ze... "der is niks bie heur" en nou dacht ze dat dit lied op haar sloeg.

Ze schreef een ingezonden stuk in de Ommelanderkrant. Haarmke had een banaal programma, drie week later stond ik daar weer op de planken, iedereen wou het zien en horen.

Gereformeerd

Op de manier hoe Haarmke dit verhaal uitgebreid vertelt blijkt er al weer een nieuw programmaonderdeel te zijn geboren. Nee... Haarmke houdt het netjes het is niet voor niks een programma op christelijke grondslag. Hoe komt dit in het programma tot uiting?

Haarmke: "Ach... ik ben gereformeerd opgevoed en ga nu nog naar de kerk. In mijn programma zitten liedjes en gedichten waar God in voorkomt: "wie bedanken God veur 't gewas, mouder komt mit ketel kovvie".

"Nou ja dit is een stukje uit een voordracht. Op mijn nieuwe plaat staat ook het lied zendingfeest in 't Slochterbos. Ik besluit mijn avonden altijd met het Grunneger volkslied, maar eerst zing ik nog even een stukje van Johannes de Heer," zegt Haarmke.

Vertellen kan ze over de dingen uit het leven gegrepen. Ze geeft als voorbeeld nog even: "Ik had een optreden ergens in Noord-Groningen, ik rij terug en stop ergens op een landweg om een boterhammetje te eten. En zie ik daar een oude gebogen man lopen, pet op, rode zakdoek half uit zijn broekzak en die stond stil over het land te turen.

Ik dacht, wat gaat er in die man om en zo ontstond dit gedicht... en Haarm-

n 65-plusser

No stoa ik hier in de onderwale van de olle sloot.

Gain thermo onder de jaze en ook gain puut vol brood.

Mit mien looppakje aan stoar ik over 't swaarte laand.

Ik bin no viefenzesteg plusser, ieltnobels heb'k in de haand.

Wat hebben mien olske en ik hier al n stok knooien doan.

Waiden, schoffeln, zichten, binnen, 'k zai ons nog wel goan.

Nog n tiedje mien wicht, zee ik, den binnen wie op pensioun.

En den huiven doe en ik gain slag op 't laand meer doan.

Wat genoten wie al in 't veuren wat n mooie tied ons nog te wachten ston.

"Zo God het wil," zee ze den.

't Was 't eerste woord as ze aargens aan begon.

n Mens kikt veul te ver veuroet en wil alles zulf't laifste regeln.

Moar 't komt maistied hail anders, zoas wie dat willen bezegeln.

Noa tuij joar rust en n mooie tied luit 't leven zok hail anders zain.

Mien vraauw wuir zaik,

God ruipt heur en no zit ik allain.

Dankbaar denk ik aan heur en aan dij tied

en goa allain noar dit stok laand.

Herinneringen aan ons baaider swoare waark

en n troane drupt op mien trillende haand.

"Opa," ropt ter n kinderstemme.

't Is mien klaainkind, dij noar mie kikt.
Ik draai mie om en lach deur mien troanen hin
en zeg: ik kom mien jong, moar denk: God beschikt.

● "Haarmke"

later leerde Haarmke een andere man kennen en huwde vol verwachting. Maar dit huwelijk was van korte duur en werd "een droeve ervaring, een grote teleurstelling"

"Maar," zegt Haarmke, „ik heb weer de moed en kracht ontvangen om mijn werk voort te zetten. Nu woon ik ook al weer een tijdje in Winschoten en werk enthousiast aan een nieuw programma. Verschillende avonden heb ik al weer gegeven, nou ik zal je zeggen, het publiek was weer zo enthousiast man...

De vonk slaat over als ik op de bühne kom en me zelf voorstel." Haarmke begint dan ook prompt te demonstren hoe dit voorstellen in zijn werk gaat, de huiskamer wordt voor haar een zaal met tweehonderd mensen en ze zingt:

"Hier is Haarmke oet Grunneger laand, de frisse locht en de natuur, waar koolzoad ieder joar in blau weer stait en de wind deur de rogge wait, de waite stait er hail goud veur, lekker rokt de koolzoad geur, aal dat schoons op klaai en zaand, dat is ons Grunneger laand."

Waar gebeurd

„Mijn programma bestaat uit waar gebeurde liedjes en verhalen. Natuurlijk wel wat mooier gemaakt maar overal zit een waarheid in. Ik vertel moppen dei eerlieks waar gebeurd binnen, nee niet schuin of zo, dat kun je als vrouw niet doen, en mijn publiek wil dat ook niet.

Ik treed veelal op voor ouderen, ben zelf ook niet een van de jongsten meer... In mijn programma zit veel nostalgie, over vrouger. "Most heuren doe" en Haarmke vertelt... de ene anecdote na de andere, of begint spontaan te zingen. Wanneer is ze met haar programma bezig? Wanneer vertelt ze gewoon...?

Haarmke is een "smuie proater" humoristisch en toch... Plakboeken komen op tafel, plakboeken vol verhalen, gedichten en kranteknipsels. Ook in dit blad heeft Haarmke vele gedichten en korte verhalen geschreven. "Ken misschain wel honderd gedichten oet de kop."

Kinderen zijn ook een dankbaar onderwerp voor Haarmke "dat komt ben zulf kleuterjuf west vrouger en dieren met menselijke trekjes en dan volgt

dan in Muntendam, dit werd natuurlijk een lied over "appelsiene en buknkerels" en Haarmke zingt en maakt de verhalen waar je bij staat. Ook voor kerst en sinterklaas.

Goed Gronings

Het Gronings zit haar hoog. "Ik vecht veur mien Grunneger taal, men moet de kinderen goed Nederlands leren en goed Gronings, dat "halfbakken" is niks.

Het Grunneger genootschap heeft dan ook plannen opgevat om haar werk te bundelen en uit te geven. Haarmke werkt aan haar derde plaat. "Grunneger plat" m'n eerste plaat liep prima, plaat twee minder, daar stonden n.l. nog twee anderen bij op zegt Haarmke n.l. "Truus oet stad" en Otje Riekens.

"Kenst dai?" mij niet bekend, liet ik weten, "dat zal ook wel" zegt Haarmke, "de plaat liep ook slecht. En nu wordt er gewerkt aan een derde l.p. samen met een Drentse collega van Haarmke.

Werkelijk waar ik heb altijd succes met mijn optredens, ik doe nu ook veel met de Anko's en daar ben ik erg blij mee.

Eenmaal is er iemand de zaal uitgelopen in Pieterburen, daar deed ik het nummer "ie binnen nooit te old om te vrijen" loopt er gelijk een oudere dame de zaal uit.

En wat bleek achteraf. Het was een oude vrijster die een kostganger had.

ting? Haarmke: "Ach... ik ben gereformeerd opgevoed en ga nu nog naar de kerk. In mijn programma zitten liedjes en gedichten waar God in voorkomt: "wie bedanken God veur 't gewas, mouder komt mit ketel kovvie".

"Nou ja dit is een stukje uit een voordracht. Op mijn nieuwe plaat staat ook het lied zendingsfeest in 't Slochterbos. Ik besluit mijn avonden altijd met het Grunneger volkslied, maar eerst zing ik nog even een stukje van Johannes de Heer," zegt Haarmke.

Vertellen kan ze over de dingen uit het leven gegrepen. Ze geeft als voorbeeld nog even: "Ik had een optreden ergens in Noord-Groningen, ik rij terug en stop ergens op een landweg om een boterhammetje te eten. En zie ik daar een oude gebogen man lopen, pet op, rode zakdoek half uit zijn broekzak en die stond stil over het land te turen.

Ik dacht, wat gaat er in die man om en zo ontstond dit gedicht... en Haarmke begint...

wat genoten wie at in 't veuren
wat n mooie tied ons nog te wachten
ston.
"Zo God het wil," zee ze den.
't Was 't eerste woord as ze aargens aan
begon.
n Mens kikt veul te ver veuroet
en wil alles zulf't laifste regeln.
Moar 't komt maistied hail anders,
zoas wie dat willen bezegeln.
Noa twij joar rust en n mooie tied
luit 't leven zok hail anders zain.
Mien vraauw wuir zaik,
God ruipt heur en no zit ik allain.
Dankbaar denk ik aan heur en aan dij
tied
en goa allain noar dit stok laand.
Herinneringen aan ons baaiders swoare
waark
en n troane drupt op mien trillende
haand.
"Opa," ropt ter n kinder'stemme.
't Is mien klaainkind, dij noar mie kikt.
Ik draai mie om en lach deur mien
troanen hin
en zeg ik kom mien jong, moar denk:
God beschikt.

HAARMKE

Laand

n 65-plusser

No stoa ik hier in de onderwale van de olle sloot.

Gain thermo onder de jaze en ook gain puut vol brood.

Mit mien looppakje aan stoar ik over 't swaarte laand.

Ik bin no viefenzesteg plusser, ieltnobels heb'k in de haand.

Wat hebben mien olske en ik hier al n stok knooien doan.

Waiden, schoffeln, zichten, binnen, 'k zai ons nog wel goan.

Nog n tiedje mien wicht, zee ik, den binnen wie op pensioun.

En den huiven doe en ik gain slag op 't laand meer down.

Wat genoten wie al in 't veuren wat n mooie tied ons nog te wachten ston.

"Zo God het wil," zee ze den.

't Was 't eerste woord as ze aargens aan begon.

n Mens kikt veul te ver veuroet en wil alles zulf't laifste regeln.

Moar 't komt maistied hail aandens, zoas wie dat willen bezegeln.

Noa twij joar rust en n mooie tied luit 't leven zok hail aandens zain.

Mien vraauw wuir zaik,

God ruipt heur en no zit ik allain.

Dankbaar denk ik aan heur en aan dij tied

en goa allain noar dit stok laand.

Herinneringen aan ons baaiders swoare

● "Haarmke"